

MAGYAR LAJOK

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GÉZA**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Ujabb nyilatkozatban inti rendre és nyugalomra az ország lakosságát Calinescu miniszterelnök

A kormányelnök hangsúlyozza, hogy a behívott tartalékosokat 10–15 napon belül leszerelik, ha a nemzetközi légkör enyhül

București. Saját tud. Armand Calinescu miniszterelnök a következő nyilatkozatot tette tegnap este a sajtó képviselői előtt:

Egyes évfolyamoknak néhány vidékről történt behívása tisztán óvintézkedés jellegű. Azért ezek a csapatok nem közeledtek a határokhoz és nem is fognak közeledni. Ha 10–15 napon belül a nemzetközi légkör felderül s mi reméljük, hogy ez meg fog történni, akkor a tartalékosokat leszereljük. Addig is intézkedéseket fogantatosítottunk, hogy ezek a csapatbehívások ne zavarják a gazdasági életet. Nem fogják visszatartani azokat, akik közreműködnek ennek biztosítására. A hadsereg ellátása nem fog a kicsiben árusító élelmiszerpiacok igénybevételével történni. Az államvasutak rendes forgalmában se amiféle módosítás nem következett be.

A kormány nem fogantatosított semmiféle rendkívüli gazdasági, vagy pénzügyi intézkedést, úgy hogy az említett műveleteknek a normális keretek között kell végbemenniük. Tehát ezeket a körülményeket a legteljesebb nyugalommal kell figyelni.

Hangsúlyoznom kell — fejezte be nyilatkozatát Armand Calinescu miniszterelnök — hogy a tartalékosok hazafias lendülettel tettek eleget kötelességüknek és hogy az állami gépeket tökéletesen működött. Ez, a büszkeség érzése mellett a tökéletes biztonság érzését is nyújtja számunkra.

A Nemzeti Bank nagy hiteleket hocsájt a bankok rendelkezésére. A cukorgyárak még a tulzott kéréseket is ki tudják elégíteni

București. Saját tud. A legutóbbi napok nemzetközi eseményeinek hatása alatt bizonyos idegesség észlelhető a közönség körében. Ennek következtében többen visszavonták betéteiket a bankoktól és más intézetektől. A fővárosi lapok leszögezik, hogy ezek a pénzintézetek éppen olyan könnyen eleget tettek a közönség betétvisszavonó kérésének, mint ezt szeptemberben tették, amikor hasonló nemzetközi események hasonló tüneteket idéztek elő.

Hogy a bankok és intézetek továbbra is eleget tudjanak tenni a betétesek kérésének, a Nemzeti Bank intézkedéseket fogantatosított, hogy az ehhez szükséges hiteleket rendelkezésükre bocsássa, bármilyen nagy szükséglet mutatkozik is.

A Nemzeti Bank, — írják egyöntetűen a lapok, — elég érfedezettel rendelkezik ahhoz, hogy ezt az akciót végrehajtja, a román pénzügyi legkisebb esorbítására nélkül.

A Nemzeti Bank ez intézkedései alapján — folytatják a lapok, — a közönség, amely bankokban vagy más intézetekben helyezte el megtakarított pénzét, nyugodt lehet, hogy semmi körülmények között, semmiféle veszteséget nem fog szenvedni.

Ugyancsak a közönség megnyugtására közlik a lapok, hogy a cukorgyárak elegendő cukrot tartanak raktáron ahhoz, hogy a fogyasztás szükségleteit és az egész ország a kereskedőinek erre irányuló kérését kielégítsék, még akkor is, ha ezek a kérések túlzottak lennének. A közönség tehát semmiesetre se ijedjen meg a cukorellátás vélt nehézségei miatt.

Az események gyors kialakulása miatt a kereskedők megkezdtek az elsőrendű fontosságú fogyasztási cikkek rejtégetését, hogy azután azokat kéz alatt üzérkedési áron adják tovább. Emiatt a fővárosi polgármesteri hivatal számos igen szígerű rendelkezést adott ki, többek között tegnap este hivatalos közlemény jelent meg, amely figyelmezteti a kereskedőket arra, hogy azok a kereskedők, akik az élelmiszereket elrejtik, az árdragítás leküzdéséről szóló törvény értelmében 3–9 hónapi börtönbüntetéssel és 30 ezer lejig terjedhető pénz-

bírsággal sújthatók s emellett a polgármesteri hivatal vétkes kereskedők üzleteit azonnal bezárhatja, cselekményük súlyosságának megfelelő időre.

Egyidejűleg rendelkezés jelent meg, amely a hús árát szabályozza.

A fővárosi sajtó az eseményekről.

București. Saját tud. A fővárosi lapok vezércikkein a megnyugtató hangneme vonul végig.

Chirila Augustin polgármester megnyugtató nyilatkozata

„Minden elsőrendű élelmicikkekben megfelelő mennyiségek állnak rendelkezésünkre” — jelentette ki a polgármester

Nagyvárad. Saját tud. Dr Chirila Augustin polgármester csütörtökön délelőtt magához kéréte a sajtó munkatársait és nyilatkozott a városban észlelhető jelenségekkel kapcsolatban.

— Kérem a sajtót, — mondotta Chirila Augustin dr — nyugtassa meg a város közönségét, hogy semmiféle izgalomnak nincs helye. Calinescu miniszterelnök hivatalos nyilatkozata tisztázott minden félreértést és pontosan körvonalazta, hogy miért volt szükség a bekövetkezett intézkedésekre.

— Különösen arra hívom fel a lakosság figyelmét, hogy az élelmezés tekintetében ne legyenek semmiféle aggályai. Nincs semmi szükség arra, hogy a polgárság megrohanta az üzleteket és a szokottnál nagyobb mértékű vásárlásokat eszközöljön. Minden elsőrendű élelmiszer cikkből megfelelő mennyiségek állnak rendelkezésünkre. Ma reggel jelentést kértem a malmosoktól és a nagykereskedőktől, hogy van-e kellő mennyiségű liszt és cukor a városban. Azt a választ kaptam, hogy a jelenlegi készletek akár hat hónapra is biztosítják a város szükségletét, még abban az esetben is, ha hat hónapig utánpótlás nem történne, ami természetesen, fel sem tételezhető.

A kormány tevékenységének célja nyilvánvaló. Az intézkedések, amelyeknek célja a veszély megelőzése, csak megnyugtató hatásuk lehetnek mindenki számára. A „Timpul” a következőket írja: Ne idegeskedjék a közönség. Minden félelem alaptalan. A kormány tegnap kiadott hivatalos közleményét teljes bizalommal kell meghallgatni. Főlölesleges volt a lázas izgalom, ami erőt vett a lakosságon az utóbbi napokban éppúgy, mint szeptemberben, mikor úgy tűnt fel, hogy a háború rögtön kitör. A közönség megrohanta az élelmiszerárúszítóhelyeket s a legelőkelőbb gyarmatárúszlettől kezdve, az utolsó csatós boltjáig valóságos kiürítették a kereskedők raktárait. Sehol tizedrésze se volt meg annak az árunak, amit a közönség követelt. Jó alkalom volt ez a kereskedőknek arra, hogy rejtégesseék árúikat. Mindez főlölesleges izgalom, amire semmi ok sincsen.

A magyarországi hivatalos sajtóiroda közlése a mozgósítási hírekről és a magyar rádióról.

Budapestről jelentik: A román kormány félhivatalos lapja, a *Romania*, a Rador távirati jelentését közli, amely szerint a Magyar Távirati Iroda ismétellen megcáfolja azt a hírt, mintha Magyarország részleges mozgósítást rendelt volna el. Ezek a híresztelések a M. T. I. iroda szerint arra szolgálnak, hogy Magyarországot kedvezőtlen színben tüntessék fel a nyugati nagyhatalmak előtt.

Ugyancsak a *Romania* közli a Radornak azt a budapesti jelentését, hogy a Magyar Távirati Iroda határozott hangon cáfolja egyes angol lapoknak azt a híresztelését, mintha a magyar rádióleadó egyes erdélyi városok Magyarországhoz való közeli visszacsatolásáról adott volna híreket. A magyar hivatalos körök arra utalnak, hogy a magyar rádió hallgatói is megállapíthatták, hogy a rádió ilyen híreket nem közölt.

„Minden elsőrendű élelmicikkekben megfelelő mennyiségek állnak rendelkezésünkre” — jelentette ki a polgármester

Igaz, hogy egy-két üzletet bezártak, de ennek az az oka, hogy tulajdonosaik katonai szolgálattételre bevonultak és amíg családjuk az ügyeket el nem rendezi, természetesen üzleteik sem maradhatnak nyitva. *A város kenyér-ellátása is teljesen biztosítva van.* Az eltávozott kisebb sütőde tulajdonosok helyett a nagy péküzletek fokozottabb erővel dolgoznak és biztosítják a város kenyérellátását.

Ezuton hozom tudomására a város lakosságának, hogy a rendőrség éber figyelemmel őrködik a maximális árak betartásán és afölött, hogy a közönség ne legyen spekuláció áldozata. *A piacon és az üzletekben egyaránt vigyáz a rendőrség arra, hogy sem az árak kiszolgáltatásában, sem az árak megállapításában ne történjenek visszaélések.* Minden olyan esetben, amikor bármely kereskedő a közönség megkárosításával, vagy árucikk elrejtésével próbálkozna meg, a hatóságok a legszigorubban fognak lesujtani.

Ismétellen kérem tehát Nagyvárad egész polgárságát, hogy őrizze meg hidegvérét, mert semmiféle aggodalomra nem lehet ok és a város életének továbbra is normálisan kell folynia.

Polyák István:

Az újkori pápaság a nemzetközi politikai életben

Fáradozások a béke érdekében

Róma, március hó.

Az utolsó fél évszázad történelme négy olyan kiemelkedő eseményt mutat fel, amelyben a pápaság, mint politikai és szellem-erkölcsi hatalom, nemzetközi döntőbíróként szerepelt, vagy általános érdekű nemzetközi béketevékenységet fejtett ki. Mindez fényes igazolása annak, hogy a pápaság, mint politikai hatalom, nem területéhez, politikailag alárendelt alattvalókhöz kötött szuverénitással bír, hanem egyetemes szellemi vezérségében bírja annak alapját és szükségességét. Mindezt még tisztán természetes szempontokból is meg lehet magyarázni. A tények pedig megerősítik az egyébként nyilvánvaló igazságot.

Közvetítés a német-spanyol viszályban

1885 augusztus 24-én Németország elfogadta a Karolin és Palao szigetcsoporthoz és kereskedelmi érdekeltségeket létesít azokon. A két szigetcsoporthoz már 200 év óta spanyol fennhatóság alatt állott, így elkerülhetlenné vált a viszály. Az ultimátumok és demarsok egymást váltják. Az újságok valóságos közelharcot folytattak. Már a háború kitöréséről beszéltek. Természetesen ebben az időben csak tengeri háborúról lehetett szó.

Pidal y Mon spanyol miniszter véletlen ötleként veti fel a pápai döntőbíráskodást. Az ötletet a madridi német követ, Solms gróf, Berlinbe viszi. Ennek folytán Bismarck határozott formában felveti és javasolja XIII. Leó döntőbíráskodását a viszály békés elintézésére. XII. Alfonz kormánya kedvezően fogadja a javaslatot és közli Rampolla bíborossal, az akkori madridi apostoli nunciussal. Rampolla érintkezésbe lép Jacobini pápai államtitkárral. Nemsokára megérkezik a Vatikánba a hivatalos német javaslat is. XIII. Leó közölteti Berlinnel és Madriddal, hogy elvben elfogadja a döntőbíró szerepét.

Az esemény valósággal megdöbbeníti a virágkorát élő liberális világot. Háromhetes eszmecsere után a döntőbíráskodás helyébe a diplomáciai közvetítés gondolata lép. A pápa ugyanis nem akarta magára venni a bíráskodás kizárólagos felelősségét a területi vitában. Az ügy tehát a diplomáciai közvetítés útjára kerül.

1885 október 22-én Jacobini államtitkár egy diplomáciai jegyzékben megállapítja a köteendő egyezmény alapokait és felszólítja a feleket az egyezmény megkötésére. November 17-én létre is jön az a történelmi jelentőségű jegyzőkönyv, amely a pápa által kijelölt elvek alapján kiegyenlíti a német-spanyol viszályt.

XIII. Leó egy konzisztórium alkalmával (1886. Etsi res de qua dicere volumus) méltatta az egyezményt. XII. Alfonz spanyol király sajátkező köszönőlevelében fejezi ki a hálóját. I. Vilmos német császár hálóját pedig Bismarck köszönőlevelében jut kifejezésre. Ebben a levélben a birodalmi kancellár *Sire* néven szólítja meg a pápát, ami világosan a pápa szuverén uralkodói jellegének az elismerését jelentette.

Mondanunk sem kell, hogy ez a közvetítés mit jelentett a pápaságnak tekintély és megbecsülés szempontjából.

Az első hágai békekonferencia (1898—1899)

A kezdeményezés II. Miklós orosz cártól indult ki. Muravjeff gróf a cár nevében körlevelet intéz 1898-ban az összes hatalmakhoz egy nemzetközi konferencia összehívásának az érdekében, amelynek célja az általános európai

megbékélés lett volna a fegyverkezés általános és arányos csökkentésével. A Szentszék nevében Rampolla államtitkár felel a körlevélre és feleletében kifejti a nemzetközi viszályok békés megoldásánál alkalmazható katolikus felfogást és a pápaság ilyenirányú történelmi szerepét.

1899-ben Mouravjeff újabb körlevélben lefekteti a jövőbeni konferencia alapjait szolgálható nyolc pontot. Rampolla államtitkár XIII. Leó pápa nevében felel a körlevélre és kifejti egy olyan állandó nemzetközi döntőbíráskodás szükségességét, amelynek közreműködését a peres felek saját akaratukból kérik minden esetben.

A békekonferencia székhelyéül a hollandiai Hágát választják. A meghívókat 1899 áprilisában bocsátják ki. Az első avató gyűlés napját május 10-re tűzték ki. A meghívottak névsorából azonban törölték a Szentszékét és pedig Olaszország ellenvetése miatt. Olaszország ugyanis attól tartott, hogy a Szentszék a konferencián felveti a római kérdést. A résztvevők nem akarták kockáztatni a konferencia sikerét Olaszország távolmaradásáért és ezért eltekintettek a pápa meghívásától.

Fájdalmas csapás volt ez XIII. Leó pápára. Azonban csak most tűnt ki hatalmas szellemi, erkölcsi nagysága, amikor közvetlenül a konferencia összejövele előtt egy konzisztóriumon rokonszenvét fejezte ki a konferencia gondolata iránt. Vilma holland királynő a konzisztóriummal kapcsolatban köszönőlevelet intéz a pápához és tudatja vele (május 7), hogy a békekonferencia rövidesen összeül hágai palotájában, egyben kéri a pápa „értékes erkölcsi támogatását.” XIII. Leó május 29-én felel erre a levélre. Levelében nemcsak rokonszenvét fejezi ki ismét, hanem diszkrétan arra is rámutat, hogy a pápaság saját természeténél fogva nemcsak „az erkölcsi támogatásra”, hanem a tevékeny közreműködésre is hivatott.

Ezt a levelet a konferencia utolsó napján, július 29-én olvasták fel a plénum előtt, a konferencia zárójegyzőkönyvének aláírása után. Ezt azért, mert a felolvasás miatt esetleg zavaró jelenségek veszélyeztették volna a konferencia

sikerét a befejezés előtt. Azt már egy előző cikkben megemlítettük, hogy a konferencián létrejött egyezmény utolsó szakaszában az „állam” helyét a „hatalmak” szó került, ami nyilvánvalóan a Szentszék jövőbeni bekapcsolódása érdekében történt.

A pápaság, ha nem is közvetlen, mint politikai tényező, tehát jelen volt az első békekonferencián.

A délamerikai döntőbíráskodás (1905—1910)

1905-ben tört ki a viszály a délamerikai Brazília, Bolivia és Peru között az Amazon alsó folyásánál elterülő termékeny, kaucsukban gazdag terület birtoklása miatt. A politikai határokat ugyan megvonták, azonban ez egyáltalán nem csökkentette a brazil, bolíviai és perui birtokosok között egyre jobban elmérgesedő gazdasági és jogi természetű viszályt. A viszály öt évig húzódott el és végül is két egyezményben oldódott meg. 1909-ben Brazília és Bolivia rendezik a viszályt, 1910-ben pedig Brazília és Peru egyeznek ki.

Ez a két egyezmény két döntőbíráskodás öt éves munkájának az eredménye volt.

Msgr. Tonti tanácsára Rio Branco brazil miniszter X. Pius pápa döntőbíráskodását ajánlja. A pápa elfogadja és Bolivia, Peru szívesen hozzájárulnak a javaslatához. A pápa megbízza a Bavona bolíviai és perui, majd később brazíliai nunciust. Bavona volt tehát az elnöke a döntőbíráskodásnak, amely a rio de janeiroi nunciatura épületében székelt. A kísérlet teljes sikerrel járt és újabb nagyjelentőségű eredményt jelentett a pápai diplomácia történetében.

A pápa és a Carnegie-alapítvány

1911-ben a többi szuverén uralkodókkal egyetemben X. Pius pápa is meghívót kapott a Carnegie-alapítvány közjogi elismerésére. Ezt az alapítványt az egyesült-államokbeli Washingtonban létesítette a híres milliomas család a béke céljaira. Jóllehet az alapítvány meglehetősen protestáns színezetű volt és ebben az időben, a modernizmus elleni kemény harcokban a pápa különösen óvatos volt a „felekezetek közötti” közreműködések dolgában, X. Pius készségesen felel a meghívásra és az avató gyűlésen képviselteti is magát. Az egyetemes béke érdekében való minden fáradozás összhangban áll ugyanis a Szentszék politikai hagyományával és irányelveivel. X. Pius csak nagy elődjét példáját követte. Képviselője Falconio, a későbbi bíboros volt.

X. Pius pápának ez a hozzájárulása nemzetközi politikai tevékenységének kiemelkedő eseménye volt.

Arab forrongások Siriában és Transjordaniában

Damaszkuszban a franciák ellen, a Jordánon túl az angolok ellen lobbant föl az elkeseredés

Kairóból jelentik: Damaszkuszban az eddig elfojtott lázadás nyílt forradalomban tört ki. Az arabok a városban és a város környékén elkeseredetten föllázadtak a francia uralom ellen. A tüntetések délelőtt 11 órakor érték el tetőpontjukat. Ezekben a tüntetéseken Damaszkusz egész lakossága résztvevett. A francia gyarmati katonaság minden rendelkezésére álló eszközzel megkísérelte, hogy a forrongó arabokat elnémítsa. Damaszkusz utcáin több sortűz dördült el, de az arabok elkeseredését csak fokozták. A halottak és sebesültek száma eddig még ismeretlen, mert a zavargások miatt megszakadt a telefonösszeköttetés Damaszkusz és Kairó között.

Másik damaszkuszi jelentés szerint Szíria egész területén kihirdették az ostromállapotot. Ez a jelentés öt halottról és harminc súlyos sebesülttről tud.

Bayrutból jelentik: Transjordániában is kiújultak a zavargások. Az arabok felszabadítását

célzó mozgalom vezéreit és számos tüntetőt őrizetbe vett az angol gyarmati katonaság. A tartományban sorozatos gyújtogatások és bombamerényletek történtek. Az arab szabadságharcosok megtámadták három megfeneklett angol gépkocsit és a gépkocsik vezetőit, valamint a kísérő katonaságot agyonlőtték.

CRONIN

világhírű munkái:

Réztábla a kapualatt füzve 185 lei
kötve 238 „
Ezt látják a csillagok füzve 314 „
A kalapkirály I., II. kötve 324 „

DANTE KIADÁS

A Semmitőszék nyolc százalékkal felemelte az állami bányamunkások fizetését

Nagybánya. Saját tud. A vegyesbírósággal ki-egészített semmitőszéki tanács most hirdette ki határozatát abban a bérkonfliktusban, amely az állami bányaalakozatok és az igazgatóság között támadt. Mint ismeretes, az alkalmazottak és a RIMMA között megkötött kollektív szerződés lejárt és az új szerződést a munkásság csak abban az esetben volt hajlandó megkötöni, ha az igazgatóság fizetésüket 20-30 százalékkal felemeli.

A munkások képviselői a tárgyalások folyamán kifejtették, hogy a munkásság alacsony bérevel szemben a közszükségleti cikkek ára állandóan emelkedik, a béremelési igény tehát indokolt. Ezt azonban az igazgatóság nem akarta belátni. A tárgyalások eredménytelenül végződtek s az ügy iránt a kolozsvári munkaügyi felügyelőséghez tették át. A felügyelőségen szintén nem lehetett a munkásság és az igazgatóság felfogását közös nevezőre hozni, mire az ügy, — a munkatörvény rendelkezése értelmében — a semmitőszék elé került.

A legmagasabb bírói tanácsot a munkásság és az igazgatóság képviselőiből álló vegyesbírósággal bővítették ki. A döntés értelmében a munkások fizetését öt százalékkal, a termelési osztályokat három százalékkal felemelték. Az új kollektív szerződést ennek értelmében már meg is kötötték.

A háborúból visszamaradt gránáthüvely felrobbant egy csikotapolcai vasöntőjében

Csikszeredáról jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt Csikotapolcán, a Nyegre Ákos-féle fémöntőjében. Nyegre Ödön az egyik rezolvasztó grafit tégelybe egy gránáthüvelyt is bedobott, anélkül, hogy azt előzőleg megvizsgálta volna. Néhány perc múlva a gyorsan hevülő tégelyben felrobbant a hüvely és az öntőhelyiséget pillanatok alatt valósággal kar-tácsszerűen borították el a tégely és a tüzhely szétrepülő darabjai.

Az ott tartózkodó Nyegre Ödönnek egy nagyobb szilánk a hasfalát szakította fel és ezenkívül több, mint ötven szilánk hatolt testébe.

Eszméletlen állapotban szállították be a csikszeredai Szent Vince nővérek szanatóriumába, ahol rövid szenvedés után meghalt. Sú-lyos sérüléseket szenvedett Nyegre Ákos, az öntőde tulajdonosa és László János öntősegéd is.

Az eddigi vizsgálat megállapította, hogy a gránáthüvely a háborúból maradt vissza, azt azonban még nem tudták tisztázni, hogy milyen körülmények között került az öntődebe.

A tavasz megkezdődött

Dreher-Haggenmacher márciusi sör

forgalomba került!

Lebrun francia köztársasági elnök londoni időzése

A kíséretében levő Bonnet külügyminiszter hosszas tárgyalásokat folytatott az angol államférfikkal

Londonból jelentik: Lebrun elnök tisztele- tére London város főpolgármestere szerdán délután fényes ebédet adott a Guildhallban. Szerdán este a londoni francia követségen volt az angol királyi pár tiszteletére vacsora.

A francia államfő kíséretében levő Bonnet külügyminiszter szerdán délelőtt hosszas meg- beszélést folytatott az angol alsóház miniszter- elnöki szobájában Chamberlain miniszterelnök- kel és Halifax angol külügyminiszterrel. Rész- letesen megvitatták a nemzetközi helyzetet, s több tekintetben tisztázták, hogy miféle közös eljárásokra lenne szükség. Az adott körülmé- nyek között végleges megállapodás még nem jött létre közöttük, mert még többirányú tájé- kozódás mutatkozik célszerűnek, s általában a helyzet kialakulása még nem vált teljessé. Bonnet külügyminiszter az angol államférfiak- kal való tárgyalásai után hosszabb megbeszél-ést folytatott a londoni lengyel követtel is.

Az angol minisztertanács a németellenes nemzetközi nyilatkozat kilátásait még nem látja biztosnak.

Londonból jelentik: A szerdai minisztertanács

Elvi megegyezés jött létre Bonnet, Chamberlain és Halifax között, hogy szövetkezést kezdeményeznek a váratlan támadások elhárítására

Londonból jelentik: A Havas távirati iroda külön tudósítója jelenti, hogy Londonban Bonnet, Halifax és Chamberlain között nagyfontosságú megbeszélések folynak. Hivatalos jelentést a tár- gyalásokról nem adtak ki, de tudnivaló, hogy a három államférfi között megegyezés jött létre a váratlan támadást elhárító szövetség kezdeménye- zésére vonatkozólag. És megállapították, hogy

után az a vélemény alakult ki Londonban, hogy a tervezett négyhatalmi nyilatkozatnak nem lesz meg a kellő hatása. Lengyelország is azért nem csatla- kozott a demokrata államszövetséghez, mert úgy találja, hogy ez a közös nyilatkozat nem tartalmaz semmi katonai biztostéket.

Halifax külügyminiszter egyébként a minisz- tertanácsban beszámolt a Memel-vidék Német- országhoz való visszacsatolásáról.

A németellenes diplomáciai szövetség tervét több állam kitérően fogadja.

Londonból jelentik: Lapértésülések szerint a Németország bekertésére vonatkozó tervre más több államban kialakult a felfogás. Hollandia a tervet egyenesen visszautasítja. Törökország nem hajlandó résztvenni olyan szövetségben, amely a Balkán-egyezményen túlmenő kötelezettséggel jár. Ez az egyezmény pedig csak a Balkán területén előjehető támadások esetére állapít meg kölcsönös segélynyújtási kötelezettséget. Görögország is a Törökországhoz hasonló álláspontra helyezkedett.

A németellenes diplomáciai szövetség tervéről Stanning dán miniszterelnök is nyilatkozott. Kije- lentette, hogy Dánia megőrzi szigorú semlegessé- gét.

és megállapították, hogy kénytelenek megfékezni Németországnak az egyed- uralomra való törekvését. Franciaország kész résztvenni ebben a szövetségben és részvételét írs- ban is biztosítja. A szövetség kötelességének tartja megvédeni határait még abban az esetben is, ha tá- madás Hollandia, Belgium és Svájcra át történne. A megegyezés természetesen közvetlen támadás esetére is vonatkozik.

Anglia propagandája Lengyelországban.

Varsóból jelentik: Hudson államtitkár északkelet-európai útjáról tegnap már közöltük, hogy az angol kormány ez a megbízottja Varsóból továbbutazott Moszkvába. Kiegészíté- sül még közöljük, hogy elutazása előtt a len- gyel kereskedelmi miniszterrel tárgyalt hossza- sabbban, majd kedden délután a Kereskedelmi Kamara díszlakomáján vett részt, majd délután a lengyel pénzügyminiszterrel tárgyalt. Este a varsói angol nagykövetségen volt vacsora tisz- teletére s szerdán délelőtt történt, hogy elhagy- ta Varsót és Moszkvába utazott. Varsóban úgy tudják, hogy Hudson államtitkár az általa foly- tatott megbeszélések során nagyobbabású angol kölcsönt kínált Lengyelországnak. A kölcsön arra szolgálna, hogy azzal Lengyel- ország Angliában gazdasági és ipari gépeket vásároljon, illetve a lengyel ipar fejlesztésére tegyen nagy befektetéseket. Azt is tudnivaló, hogy Hudson a lengyel kormányban bemuta- tott egy angol-francia és lengyel együttműkö- dési tervet.

Az angol királyi pár a francia köztársasági elnök üdvözlésére indul Londonban

Az élet filmet ír

Megdöbbenő képek egy nagyváros mélyéből

A detektív-regények és filmek, gyermeklélek rontó hatása

Temesvár. Saját tud. A rendőrségi napi-jelentések apró hírei között néhány soros jelentés valósággal megdöbbenő. A pályaudvar közelében a rendőrség tízéves iskolásfiút fogott el, tettenérve, amint az egyik üzlet kirakatát álkulccsal feltörte és társaival ki akarta fosztani. Őt társa volt, mind az öt: elemista fiú, akik a rendőr közeledtére elszaladtak. Tízéves fiúkból álló betörőbanda! Akaratlanul eszünkbe ötlük az egyik volt moztulajdonos szava, amint fejtegette, milyen hihetetlenül fogékony a gyermeki lélek és mennyire hatnak rá az „izgalmas” olvasmányok és mozdídarabok. Detektívregények és vad hajszákkal, „érdekfeszítő” részletekkel bővelkedő amerikai filmek.

Az a hat elemistafiú, aki elment betörni, minden bizonnyal detektívregényekből tanulta, hogy ilyesmi egyáltalán van és hogy ilyesmit hogyan kell csinálni. Esetleg filmen is látta. A volt moztulajdonos az egyik közeli telepen tartott fenn mozi- és „tönkrement.” Azt mondta, nem hajlandó izgalmas filmeket hozni. Mert a következőket látta:

Bennült a moziban, nagy hajsza a vásznon az amerikai aranyvidéken, üldözés, harc, birkózás, öldöklés... Amikor az izgalmas részletek a tetőfokra jutottak, kigyúltak a lámpák, szünet következett. Egész sereg fiatal fiú nézte végig az előadást s a moztulajdonos maga látta, hogy a szünet kezdetével ezekből mind kitért az izgalom. Egymásnak mentek s az egyik fiú a helyéről felkelve minden előzmény nélkül megragadta az egyik, mellette elhaladó társát és vadul a falhoz csapta... Tanfőra, papra, jó szülőre van szükség és az „izgalmas” filmek befiltására!

A „kis betörőkről” hallván hírt, újabb hírt kapunk a „nagy betörőkről” is. Jelentették, hogy a rendőrség négy férfiből és egy nőből álló betörőbandát fogott el, amely három hónapos garázdálkodott Temesváron. Mind a négy férfi Vacarestiben ült azelőtt, hárman onnan is szöktek meg. Új furókat vásároltak,

hogy a bankok pénzszekrényeit törjék fel, addig azonban

közel harminc betörést követtek el s vagy egy millió értékű lopott holmit harcosoltak össze.

Kettőjük, Gavrilescu Stefan és Covalev Pável, vasúti mérnököknek adták ki magukat és elsőosztályú vasúti szabadjegyet is szereztek, olyat, amely még a mozdonyon való utazásra is feljogosította őket. Mikor a betörőket a rendőrség az ügyészségre küldte és lajstromoztatta a megmaradt holmikat, amelyekért nem jelentkezett károsult,

feltűnt két nagy papírostekeres is.

Az egyik rendőrtisztviselőnek feltűntek a tekercsek és felbontotta azokat. Műszaki rajzok tártultak eléje.

— Hát ezeket honnan lopták? És mire kellett ez maguknak?

Erre a kérdésre érdekes magyarázatot kapott. Látszik, hogy igazi, nagy betörőkről van szó, akik nemcsak betörnek és jól megélnék, de leleményesek is. Akik nemcsak mérnöki szabadjegyeket szereztek be és szükség esetén nemcsak elmenekülhetnek, akár a mozdonyokon is, hanem akik a végsőkig meg akarnak felelni vállalt szerepüknek. A nyomdászsegéd és a kárpitós, akik egyszerre „vasúti mérnökök” lettek, be is akarták mindenkinek bizonyítani, hogy tényleg azok. A vasúti sza-

Jugoszlávia egyes részein másfél méteres hó esett

Belgrádból jelentik: Egész Jugoszláviában téliesre fordult az idő. Állandóan havazik és a hófúvások sok helyen eltorlaszolták az utat. Boszniában és Hercegovinában helyenként másfél méteres hó borítja a vidéket. Két személyvonatot be-

Köhög? hűlés következtében?
A PUHLMANN-féle tea szünteti a köhögést, oldja a nyálát. Minden gyógyszerárban kapható!
Eredeti csomagolásban 144 lel.
Gyermekek részére is alkalmas!
Lerakat: „Digitalis”, Orăștie, Abt. 847-A.

badjegyet utóvégre nem lehetett minden alkalommal a zsebből kirántani és az emberek orra alá dugni, aztán meg olyanok előtt is meg kellett óvni a látszatot, akik nem személyes ismerőseik.

A két álmérnök tehát egy-egy rajztekercsel a kezében járta az utcákat, a rajztekercsel indult el a bútorozott szobából, amelyben lakott és azzal is tért vissza... Természetesen egyébbel is.

Rajztekercs a kézben — így gondolták ki — bizonyára elég igazolvány. Minden kétkedőnek így már el kell ismernie, hogy tényleg mérnökök...

Agyafurkáltak voltak és mégis elfogták őket. És most, hogy a vádtanács elé kerültek, kitént az is, hogy

egyikük, Gavrilescu, gyilkolt is.

Ezért volt őt esztendőre elítélve.

És kitént az is, hogy másokat is magukkal ragadtak. A rendőrség velük együtt a bejelentőhivatal két tisztviselőjét, Popovici Coriolant és Ureseviteanu Ovidiust is átküldte az ügyészségre. A betörőbanda tagjai ugyanis a népepedési hivatal által kiállított rendszeres személyazonossági igazolvánnyal is rendelkeztek, hamis nevekre. Az igazolványokat a két tisztviselőtől szereztek, akiknek, mint előadják, ezérféle öt száz lelt adtak. A két tisztviselő ellen közokirathamisítás és vesztegetés címén indult meg az eljárás és kettőjük vizsgálati fogságát a vádtanács épügy megerősítette egy hónapra, mint a „nagy betörőket.”

Különös kaland

Írta: Bíró István

Ködös, ősz este volt. A nyirkos aszfalton ott reszkett a villanylámpák visszfénye. De a házak tövében sötét volt, ott árnyak lappangtak. Ezek az árnyak elhagyott gondok és gondolatok voltak... Ha valaki elhaladt előttük: előkuszta és lomhán ráterültek...

A Főut belsővárosi részének egyik mellékutcájából finomarcu, madártestű, fekete ruhás néni jött ki. A kezében papírosba burkolt csomagocskát vitt. Szeretettel szorongatta a néni a csomagocskát: enni való volt abban. Egy jómódu menyasszony kelengyéje kézimunkázott napi készített és a maradékot hazavitte ez a jobb napokat látott, szemérmesen szegény, öreg néni.

Amint átért a tuloldalra: a ködből nőalakok merültek fel előtte, szépruhás, magassarkú pőp, fiatal lányok.

Most, ha akarta is: nem tudta észre nem venni azt a karcu, jóruhájú fiatal embert, aki csetes lépéssel haladt el a fiatalok előtt. Még el sem tudta restellni magát a néni, amikor azt látta, hogy a fiatal ember egyenesen ő feléje tart. Már ott is van előtte. Finomkeztyűs kezével megemeli a kalapját és ezt mondja behízog, muzsikás hangon:

— Bocsánat, Asszonyom, de engedje meg, hogy csatlakozhassam...

A néni megáll. Kicsit riadtan nézi. Széld szemében csodálkozás, arcán, melyre tühegyes ceruzával rajzolt az Élet ráncokat: ámuló mosoly. A fiatal ember arca rózsás, látszik, hogy a szíve úgy árasztja az élet édes melegét, mint a nyári nap a sugarait. A nénikének nyelnie kell

az izgalomtól... Tréga ez? Nem, nem, ez tévedés...

— Nem értem, Uram, hogy mit óhajt...

Az ifju hamvas, üde arcán kedves mosoly:

— Kérem, Asszonyom, engedje meg, hogy elkísérhessem. Szeretném, ha az estét együtt töltenék...

Az éltes hölgy szíve hevesen feldobog. Mit akarhat tőle ez a fiatal ember? Talán valami kedves hozzátartozója vonásait látja az arcában? Vagy pedig mégis csak tréfál? Mosolyog.

A fiatal ember lekötözött mosollyal kerül a baloldalára. Elindulnak fölfelé az uton. Beszélgetnek. Az észről, a magánoseágról, az unalomról. A hölgy eleinte csak körvonalazza, később világosan kifejezi, hogy ő bizony szegény...

Mint ragyogó álom az öntudatlanság zavaros homályából: tündöklék keresztül a ködön előtűnt az Operaház kivilágított homlokzata. Az egymásután az épület elé gördülő autókól frakkos urak, estélyiruhás hölgyek szállanak ki...

Az ifju a hölgyre néz.

— Nem volna kedve meghallgatni az Aidot, Asszonyom? — kérdezi és nagyon kedvesen mosolyog.

A néni boldog, könnyű szédülést érez... Fiatal korában sokat járt az Operaházba... A fülebe hanghullámokon uszik eltűnt, szép ifjusága... Boldogan menne az Operába... Am finom öreg arcán szemérmes pirulással mondja:

— Nem vagyok úgy öltözve...

A fiatal ember meleg, erős és mégis puha keze már gyengéden viszi is.

— Majd jól behúzodunk a páholy mélyébe — mondja és nevet.

A hölgy féléber-félálomban halad mellett... Világosság... meleg... Márványlépcsők... bársonyfűzőnyökök... Leülnek a páholyban... Csupa-nála jobban öltözött ember.

A néni elszégyelli magát... Ruhája, meg a

csomagja teezik szégyellőssé... De lassanként csökken a zavara... Női ösztöne felébred... Egy-egy hajfűrtjét lesimítja, egy-egy ruharácát elgagítja... Csinosítja magát...

A függöny felgördül... felhangzik az első zria... a zene felzeng... Színek, fények, dallamok áradata fakad fel és folyamán dagadva hőmpölyög... És a lelkek viték magukat ezzel az áradattal, amely a gyengéket megerősíti, a szürkét megzsinnesíti, a verébriptűket pedig felmei. magasra, nagyon magasra...

Mire vége van az előadásnak, már tündezik a hölgy zavara, feszélyezettsége... Csak amikor kopott kalapját, kabátját hozza lovagja a ruhatárból: van egy kie kellemetlen érzése...

Az autótaxiban már a jóhangulattól megoldott nyelvvél cseveg... Elmondja, hogy boldogult férje iparos volt, takarékos és istenfélő ember... A kocsi elegáns étterem előtt áll meg... A lovag leegíti hölgyét... Bemennek...

A néni már nem is nagyon csodálkozik... De miután a frakkos, diszkrét pincér felvette a fülke vendégének vacsorarendelését: nem tudja tovább megállni és így szól:

— De hát miért teszi ezt velem?

A fiatal ember rámosolyog. Karcu kezébe vesz egy kristály poharat és gyűrűje ékkövével vonalakat karcolva arra, beszél:

— Ezelőtt egy esztendővel... testi és lelki nyomorúságában... öngyilkossági szándékkal barangoltam az utcán... A sora egy egyszerűen öltözött öregasszonyt hozott az utamba... Valahogy szóba elegyedünk, megejtette sötét szándékomat, vigasztalt és lebeszél arról... En hallgattam rá... Attól a pillanattól kezdve megjavult a helyzetem és most már gond nélkül élek... De megfogadtam, hogy annak az ősi estének minden évfordulón jól tesztek az első egyszerűen öltözött öregasszonnyal, aki az utamba kerül...

Hitler kancellár a Memelvidékre utazott

A német birodalmi hadsereg megkezdte a visszacsatolt terület megszállását. — A Memel-vidék érdekes története a világháború utáni két évtized alatt

Berlínből jelentik: Hitler vezér és birodalmi kancellár Weber tengernagy kíséretében Swinemündébe utazott, hogy az ottani kikötőben a Deutschland páncélos hajóra szálljon. A páncélos hajó Memelbe viszi a kancellárt.

Az első német csapatok szerdán a reggeli órákban elindultak a Memel-vidék megszállására. Délelőtt tíz órakor jelent meg az első német repülőgép a Memel-vidék fölött. A vidék fővárosában, Memelben (litván elnevezése szerint Klaipėda-ban) egész nap tartottak az örömnilyvántó tüntetések.

Memelvidék 180 ezer lakosu terület a Keleti-tenger mellett, a Kur-öböl partján. Székvárosában 43 ezer lakos van. Ez a székváros egyúttal fontos kikötőhely is. Maga a vidék a világháború végéig a német birodalomhoz tartozott. Lakossága nagyrészt litván eredetű, de elnémetesedett. Az 1919-ik évi béketárgyalások idején a lakosság 85 százaléka arra szavazott, hogy a német birodalom fennhatósága alatt maradjon. A győztes nagyhatalmak azonban az Oroszországtól akkor elszakadt Litvániának akarták juttatni, minthogy a vidék ennek az új kis államnak a délnyugati összefüggésében fekszik.

A Memelvidék népszavazásával szemben a hozzászólást nyersen megse lehetett keresztülvinni. A versaillesi szerződés 99. szakasza aztán úgy határozott, hogy Anglia, Franciaország, Japán és Olaszország veszi közös birtoklás alá a nagyhatalmak nevében a franciák szállították meg 1920 február 15-én a Memel-vidéket. E francia uralom azonban eltűrt, hogy 1923. január 10-én litván szabadcsapatok foglalják el a területet s az 1924 február 12-iki nagyköveti értekezlet a befejezett tényeket tudomásul véve, Litvánia állami felségjogát elismerte. A nagyköveti értekezlet azonban kikötötte, hogy a Memel-vidéknek területi önkormányzata legyen, saját belső törvényhozással és ennek felelős kormányval, mely fölött a litván kormány gyakorol egy biztosa útján felügyeletet. Az önkormányzatért az említett négy nagyhatalom szavatosságát is vállalt. A négy nagyhatalom és Litvánia között ilyen értelemben 1924 március 14-én létre is jött egy megegyezés, s ezt nevezték „memeli konvenció“-nak. A konvenciót a litván kormány mihamar kikezdte s a memeli önkormányzat működését évekig megakadályozta. A hágai nemzetközi bíróság ezt a tényt jogtalanának minősítette s olasz és japán nyomásra a már két szavatos nagyhatalom is kénytelen volt hozzájárulni, hogy Litvániát a memeli önkormányzat helyreállítására kötelezzék.

Az 1932-ik év óta ez az önkormányzat

Franciaország és a nemzeti Spanyolország között késik a diplomáciai kapcsolat felvétele

A burgosi kormány követeli a francia őrizetben álló spanyol köztársasági hajók kiadását

Párizsból jelentik: Petain tábornoknak Franciaország Burgosba kinevezett nagykövetének spanyolországi útját mindegyre elhalasztják. Burgosban úgy tudják, hogy Petain tábornok burgosi útja azért késik, mert súlyos politikai ellentétek merültek fel a nemzeti spanyol kormány és Francia-

több-kevesebb nehézség között működött is ugyan, de állandó feszültség volt miatta a litván kormány és a memeliek között. Ez volt az úgynevezett Memel-kérdés, mely amiatt volt

Hacha cseh köztársasági elnök elmondja a német-cseh protektorátusi egyezmény létrejövetelét történetét

Nem igaz, hogy kényszerítették volna az egyezmény elfogadására. Ez egyezményt a cseh kormány hozzájárulásával írta alá

Prágából jelentik: Hacha cseh köztársasági elnök hírlapi beszélgetés során nyilatkozott az ő berlini egyezménykötése körül terjesztett híresztelésekről. Az elnök méltatlankodva tiltakozott az olyan állítások ellen, mintha annak idején Berlinben kész okmányokat tettek volna elébe. Hitler kancellárral ő tárgyalásokat folytatott, amelyek barátságos légkörben folytak le és a megegyezést tárgyalások eredményeként fogalmazták meg, foglalták írásba és írták alá. Az aláírás előtt Hacha a prágai kormány hozzájárulását kérte, mert magát nem érezte egyedül felhatalmazottnak az egyezmény aláírására. A prágai kormány válaszában elfogadta az egyezményt és az aláírás csak ennek alapján

történt meg. A legnagyobb felháborodással utasítja vissza azokat a vádakot, mintha Berlinben erőszakkal, vagy fenyegetésekkel kényszerítették volna az egyezmény aláírására. Hacha elnök azután kijelentette, hogy minden építő cseh népi-erőt egységben foglal össze.

A cseh parlament fölösztatása.

Prágából jelentik: A Havas-iroda jelentése szerint Hacha elnök fölösztotta a cseh parlament mindkét házát. A német protektorátus alatti cseh önkormányzat törvényhozó gyűlését rövidesen összehívják.

Elérkezett az utolsó pillanat a szerbek és horvátok közötti megegyezésre

Macsek horvát népevezér a rohanó események miatt sürgeti a horvát kérdés gyors megoldását. — Hajlandó a megegyezés érdekében helyet vállalni a belgrádi kormányban

Belgrádból jelentik: Macsek, a horvát parasztpárt vezére, nyilatkozatot adott a „Press Association“ távirati ügynökségének. Kijelentette, hogy a horvátok elfogadják a mai jugoszláv állam határait és a királyi házat, de azon túlmenően feltétlen szabadságot követelnek népi életük berendezéséhez. Hangoztatta, hogy ezt a kérdést hamarosan el kell dönteni. A maga részéről hajlandó lenne elküldeni képviselőit a belgrádi központi kormányba, ha az egyesítené magában az összes nem-

zeti erőket és széleskörű koncentrációs kormányvá alakulna át, amelynek határozottan és gyorsan meg kell oldania a horvát kérdést. Nem szabad a mai helyzetben a huza-vonát a véletekig elnyújtani. Macsek szerint a mai nemzetközi helyzetben elérkezett az utolsó pillanat a szerbek és a horvátok megegyezésére.

A jugoszláv szenátus keddi ülésén Vojnovics szenátor a radikális unió nevében a következő nyilatkozatot tette:

— Tekintettel a súlyos külpolitikai helyzetre és Jugoszlávia belső életkérdéseire, a radikális egyesülés csoportja elismeri, hogy a kormány hősiességű erőfeszítéseket tesz Jugoszlávia helyzetének megszilárdítására. A radikális egyesülés egyetért a kormány külpolitikájával, amint az az utóbbi években megnyilvánult a kormány és a régens-tanács együttműködése során, üdvözli a jugoszláv hadsereget és megújítja hűségkiját a korona és az állam irányában.

A XV. század lángszavu szerzetese,

SAVONAROLA

ma is az igazság erejével ható, mély zengésű verseit fordította magyarra és gyűjtötte kötetbe

PAKOCs KAROLY

Az irodalomtörténeti érdekességű kötet ára mindössze 30 Lei

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**
Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szél, változó felhőzet, eső és havazás. A hőmérséklet alig változik.

Zürichi zárlat. Párizs 11.78 egynegyed, London 20.83 háromnegyed, Newyork 44.5, Brüsszel 74.90, Milánó 23.40, Berlin 178, Szófia 540, Varsó 83.50, Belgrad 10, Bucuresti 337.

FELFÜGGESZTETTÉK A 250 LEIESEK BEVÁLTÁSÁT. Bucuresti. Saját tud. A pénzügyminisztérium közli, hogy a 250 leieseknek közvetlenül az állami pénzverde által történő beváltása újabb intézkedésekig felfüggesztett.

ÜLÉST TARTOTT AZ ORSZÁGOS BANKSZÖVETSÉG. Bucuresti. Saját tud. Az országos bankszövetség tegnap ülést tartott a fővárosi és vidéki bankok képviselőinek részvételével. Elnöknek ismét C. Anghelcut, alelnöknek Cretoianut és Kaufmann Oszkárt választották meg. Elhatározták a tagsági díjak növelését. A bankok ötmillió alaptőkéig évi 1000 leit, 10 millió alaptőkéig évi 1250 leit, az ennél nagyobb alaptőkéjű bankok évi 1500 leit fognak fizetni.

Az egészségügyi miniszter meglátogatta a kárpátaljai menekültek táboraikat. Szatmár. Saját tud. A megyeháza beérkezett jelentések szerint Nagybanáról az összes kárpátaljai menekülteket elszállították. Egy részüket Szamosújváron és Besztercén helyezték el. Az egészségügyi hatóságokhoz küldött értesítés arról adott hírt, hogy Marinescu egészségügyi miniszter Szatmár megyébe készül. A miniszter Kolozsvárról gépkocsin, a Szamos völgyén keresztül folytatta útját Szatmár megyé felé. A miniszter Szamosújváron és Besztercén meglátogatta a ruszinszkói menekültek táboraikat. Mivel azonban a táborok látogatása hosszabb időt vett igénybe, a miniszter Szatmár megyébe már nem jöhett el.

* **A legideálisabb hashajtó, vértisztító, epahajtó a dr Földes-féle Solvo pirula.** Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorontás, felfúvódás, gyomor és hátfájalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

MEGSZÜNT A TEMESVÁRI CSEH KONZULÁTUS. Saját tud. Mint másutt, Temesváron is megszűnt a csehszlovák konzulátus. Kuhn Richard dr német konzul megkezdte Gans Leo cseh konzult, hogy irattárát adja át. Ez meg is történt. Az irattár ládáiba csomagolva átkerült a német konzulátusra.

Nagy kedvezménnyel lehet Budapestre utazni. A rendkívüli állapotokra való tekintettel az Országos Gazdasági Egyesület a budapesti mezőgazdasági kiállítást március 23-27. napjairól, március 29-április 3. napjára halasztotta. Ennek megfelelően a menetjegyirodákban váltható kiállítási igazolványokkal április 3-ig lehet kedvezményes áron Budapestre utazni, ugyancsak a kedvezményes áru vizum is április 3-ig Budapesten megváltható, utólag Budapestről március hó 29-től lehet a kedvezményes visszautazni a MÁV vonalain. A romániai utazási kedvezmények ugyanilyen meghosszabbításáért az O. M. G. E. megtette a lépéseket illetékes helyen. A vízumkedvezményt felekezeti különbség nélkül, tehát a zsidók is igénybe vehetik az utazási igazolvány érvényességének időhatárában. A kedvezmények igénybevételével április 13-ig, tehát hűvét utáig lehet Magyarországon tartózkodni. A MÁV vonalain menet-jövet 50 százalékos a kedvezmény és az utazási jövet is megszakítható. Ezenkívül az igazolvány birtokában háromszor lehet a vidékre is utazni 30 százalékos kedvezménnyel.

Lelkigyakorlat cselédeknek. Temesvár. Saját tud. Miként már az elmúlt években, ezidén is Wetzl György hittanár, a „Sonntagsblatt” szerkesztője lelkiGYakorlatokat tart cselédek számára, magyar nyelven. A lelkiGYakorlatok csütörtöktől szombatig, naponta este hat órakor tartja a helybeli józsefvárosi plébániatemplomban. A cselédtartókhoz azt a kérelmet intézik, hogy cselédjeiket engedjék el a lelkiGYakorlatok idejére a templomba.

OLVASÓINKHOZ. Technikai okokból lapunk egyelőre csak korlátozott terjedelemben jelenhetik meg. Amint lehetséges kárpótolni fogjuk olvasóinkat, előfizetőinket.

AZ EGÉSZSÉGÜGYI MINISZTER VIZSGÁLATA SZAMOSÚJVÁRON. Bucuresti. Saját tud. Marinescu közegészségügyi miniszter váratlan felülvizsgáló látogatást tett Szamosújváron, ahol többek között érdeklődött az ott elszállított 500 kárpátaljai menekült sorsa iránt is.

Uj prefektusok. Temesvár. Saját tud. Jelentettük, hogy Praporgescu Gheorghe ezredes, prefektus elbucszott a prefektúra tisztviselőitől, mivel újra átvette a vadászrezdének parancsnokságát és prefektusi tisztétől megvált. Helyébe most Popovici Virgil ezredes, aki eddig Buzauban hadkiegészítő parancsnok volt, nevezték ki Temes-Torontól megye prefektusának. A temesi királyi helytartóság területén még két prefektúra vezetésében állt be változás. Oravicára Saracin Pavel ezredes nevezték ki prefektusnak, aki egy ókirálysgébeli ezred parancsnoka, Aradra pedig Stinghe Dimitrie ezredes, akinek Nagyszébenben volt magas katonai beosztása.

LEFOGLALTAK HATSZÁZEZER DOLLÁR ÉRTÉKŰ ÓPIUMOT. Newyorkból jelentik: Amerika vámügyi hatósága az utolsó tíz év legnagyobb kábítószer-szállítmányát kobozta el. Brooklynban egy hajón a vámtiszték nem kevesebb, mint 600.000 dollár értékű ópiumot foglaltak le, amely Frank R. MacCann amerikai állampolgár tulajdonát képezte.

Meghalt a temesváriak Schubert bácsija. Temesvár. Saját tud. A régi polgári élet egyik legismertebb tagja volt Schubert Péter, az öreg „Schubert-bácsi”, aki köztiszteletnek és igen nagy népszerűségnek örvendett. Eredetileg szakács, majd vendéglős volt, aki annakidején szakmájában már Arádon is nagy tekintélynek örvendett, majd Temesváron, mint a „Zenélő óra” bérloje is végül a „Metropol” tulajdonosa vette meg a lábát. 1890-től az imperium változásig állandóan tagja volt a városi képviselőtestületnek is. 1900-ban megválasztották a vendéglős ipartársulat elnökévé és huszonöt évig a testület elnöke is maradt, jelenleg díszelnöke, valamint a Vendéglősök Országos Szövetségének is. A háború alatt számos polgárral a Józsefkülvárosban külön kórházat alapított: maga a polgárság tartotta azt fenn szűz betegegygyal. A háború után a hadikórház értékesítéséből huszonnyolc hadirokkant ruháztak fel és láttak el műhellyel és műhelyfelszereléssel. Az öreg Schubert-bácsi valóságos típusa volt a régi temesvári polgárnak. Nyolcvanhat éves korában hunyt el. Gyászolja felesége Giller Karolina és rokonsága.

A „MAGYAR MELÓDIA” JÓTÉKONYCÉLU ELŐADÁSA A LONDONI KIRÁLYI SZÍNHÁZBAN. Londonból jelentik: A The Daily Telegraph and Morningpost értesülése szerint a londoni királyi színházban március 29-én előadják a „Magyar Melódia” című darabot, egy kórház ötvenéves jubileuma alkalmából. A „Magyar Melódia” előadásán jelen lesz Mary anyakirálynő is.

A megvadult tehéncsorda eltaposta a pástort. Szatmár. Saját tud. Megrendítő szerencsétlenség történt Batiz község határában. A falu gazdája nemrégiben megbízták Farkas László 15 éves fiút, hogy a legelőre kihajtozza teheneire őrvetljen. Tegnap estefelé, amikor a fiu az állatokat össze akarta terelni, az egyik bika megvadult, a pástorra rontott és eltaposta. Erre a tehének is rohanni kezdtek és keresztülgázoltak az eszméletlen állapotban fekvő fiun. Farkas Lászlót haldokolva szállították be a szatmári közpórházba.

KIÁLLÍTÁS-VONAT. Párizsból jelentik: A párizsi Saint Lazare állomárról franciaországi körútra indult egy különleges szerelvény, amelynek „Északafrikai kiállításvonat” nevet adták. Ezt a mozgó kiállítási „épületet” körbeviszik Franciaországban, hogy megismeressék a franciákkal a francia gyarmatok kincseit, érdekes népi szokásait. A pályaudvar lesz a kiállítási terület és belépőjegyekkel lehet megtekinteni a kiállításvonatot.

A VONATOK KÖZVETLENÜL KÖZLEKEDNEK BUDAPEST ÉS LEMBERG KÖZT. Budapestről jelentik: A magyar vasutak igazgatósága jelenti, hogy március 22-től kezdődően megindult a személyvonat közlekedés Munkács és lengyel-magyar határon fekvő Lavice között, úgyhogy a vonatok Budapest és Lemberg között közvetlenül közlekednek.

* **TAVASSZAL** nemcsak a természet fiatalodik, **AZ EMBER** is ha **DREHER MARCIUSI SÖRT ISZIK!!!**

LIVERPOOLBAN NAGYMÉRETŰ KRISZTUS KIRÁLY-TEPLOMOT ÉPÍTENEK. Londoni „Universe” c. katolikus folyóirat közli, hogy a Liverpoolban létesítendő nagyméretű Krisztus király-katedrális építője, Sir Edwin Luytens műépítész, akit nemrég az angol művészeti akadémia elnökévé választottak, a következőkben ismertette a katedrális méreteit: a liverpooli katedrális a római Szent Péter-templom után a világ legnagyobb temploma lesz. A már elkészült kriptá, amelynek akkora a térfogata, mint a westminsteri székesegyházé, csak egy-ötöde az egésznek. Sir Luytens reméli, hogy a falfestmények művészi elkészítésére találni fog egy arra termelt modern Michelangelot, akinek falfestményei méltán sorakozhatnak a Sixtina remekei mellé.

VAGYONT ÉRŐ LÉGI BÉLYEGEK. Londonból jelentik: Nagy eseménye van a bélyeggyűjtők világának. Arveresen eladják Louise Anson McCleverty londoni bélyeggyűjtő 15 ezer fontra értékelt gyűjteményét, mely csupa légipostabélyegkből áll. A gyűjtemény kiállításokon több díjat nyert már. Egy 24 centes amerikai légi bélyeg 300 fontra értékelt az árverési katalógus.

MEGSZÜNT A RESICAI MUNKABÍRÓSÁG. Resicáról jelentik: A resicai munkabíróságát a munkaügyi minisztérium rendeletére megszüntették. A munkabírósági ügyeket ugyanezen miniszteri rendelet értelmében ezentúl a resicai járásbírószék tárgyalja le.

Királyi órák utazása. Londonból jelentik: Az angol királyi pár nagy amerikai útja 46 napig fog tartani. Ez alatt az idő alatt 16-szor kell átigazítani az órákat. Kanada öt időzónára oszlik. Ezek a következők: atlanti, keleti, közép, hegyvidéki és csendesóceáni zóna. A tengeri úton öt órával kell visszaigazítani az órákat, mielőtt a királyi pár elérné Quebecet. Május 23-án a király és a királyné a keleti zónából átmege a középső zónába, mikor autót Port Arturból Fort Williamba utazik. — Winnipeg és Regina között is vissza kell egy órával igazítani az órákat.

Élénk vérkeringés felüdüti a szervezetelet. A Diana sóborszesz bedörzsölés élénkíti a vérkeringést, felüdüti a testet.

A nagyvárad evangélikusok vallásos estje. A nagyvárad evangélikus egyház vasárnap délután 6 órakor vallásos estet rendez a templomban, melyre a híveket és érdeklődőket szeretettel hívja az egyház elnöksége.

Jól sikerült Szent József-napi ünnep Ditrón. Ditró római katolikus hitközsége nagy bensőséggel ünnepelte meg Szent Józsefnek és plébánosának névnapját. A délelőtti ünnepi szentmisék és szentbeszéd után, délelőtti társadalmi alakulatok és egyesületek köszöntötték a plébánost, míg délután gazdag műsor keretében folytatódott az ünnep. A műsor kapcsán Szabó Ferenc igazgató tanító száztagú gyermekkara több énekszámmal szerepelt, azzal a precizitással, mellyel már kerületi versenyt is nyert és amely kar a brassói nagygyűlésen általános feltűnést keltett. Trucza Anna diák, meglepő készséggel mondotta el az ünnepi köszöntő beszédet. Gimáné Dávid Julia rendezésében három szindarab került bemutatásra. Az egyikben Szent József, került bemutatásra. Az előadás menete bármilyen nagy városba is beillt volna. Gima Andráshoz névnapjával, tornagyakorlatot mutatott be. Dóza Margit névnapjával a kicsi Bajkó Karolin monológja kész művészi mutatott be. 12 pár, székely ruhás névnapjával a hitközségi kulturház kicsinek bizonyult a hatalmas érdeklődő tábor befogadására. A színes és nagyvárú műsor, a plébános záró, köszönő szavával és a gyermekek megajándékozásával zárult.

LEGUJABB

Aláírták az új memeli egyezményt

Litvánia szabad kikötőrészt kap Memelben.
Hitler megérkezett a felszabadított területre

Berlinből jelentik: Ribbentrop német külügyminiszter éjjelkor jelentette Hitler kancellárnak, hogy aláírták a német-litván államok között létrejött szerződést. A szerződés öt szakaszból áll. Elsősorban kimondja azt, hogy a Memel-vidék a mai napon elsakad Litvániától és egyesül a német birodalommal. További részében az egyezmény szabad kikötő-sávot ad Memelben Litvánia részére, hogy eleget tegyen Németország amaz elhatározásának, mellyel biztosítani kívánja a német-litván kapcsolatok barátságos fejlődését. A szerződés utolsó szak-

aszaiban mindkét fél megígéri, hogy nem intéz erőszakos támadást a másik ellen.

Ujabb memeli jelentés szerint az első német csapatok szerdán reggel 8 órakor érkeztek meg Memelbe. Ugyanakkor német repülőgépek és nemzeti szocialista osztagok is vonultak a városba. Csütörtök délelőtt érkezett meg a Deutschland cirkáló fedélzetén Hitler kancellár. Memel lakossága a bevonuló német birodalmi csapatokat és Hitler kancellárt óriási lelkesedéssel fogadta.

Viktor Emanuel olasz király és császár trónbeszéde az új olasz törvényhozó gyűlés megnyitására

A trónbeszéd az összes külügyi vonatkozásokat szóba hozta

Rómából jelentik: Olaszországban csütörtökön ünnepelték 20 éves fordulóját annak, hogy Mussolini megalapította a Fasiszta Párt első alakulatait. A jubileum alkalmából hatalmas ünnepségek voltak egész Olaszországban. Az ünnepségek Rómában érték el tetőpontjukat.

A római ünnepélyeket a fasiszta törvényhozótestület ülésének ünnepélyes megnyitása vezette be. A Kamara és Szenátus együttes ülésén Victor Emanuel olasz király és császár trónbeszédet olvasott fel. Trónbeszédében az olasz uralkodó kifejezte azt a nagy örömet, amelyet abból az alkalmából érez, hogy megnyithatja az olasz törvényhozótestület harmincadik ülészakát. Victor Emanuel ezután vázolta azokat az eseményeket, amelyek a törvényhozótestület 29-ik ülészakája óta történtek. Elmondotta, hogy Olaszországnak milyen áldozatokba került Abesszinia meghódítása és kikötések mellett állottak. Emelt hangon emlékezett meg a német birodalomról, amelyikkel Olaszország 1936-ban kötött baráti kapcsolatokat. Majd elmondotta, hogy a Berlin-Róma-tengelyt miként szélesítették ki Tokió, Budapest és Mandzsukó bevonásával világpolitikai szövetséggé.

Meleg szavakkal méltatta azt a barátságot, amely Olaszországot Magyarországhoz, valamint Lengyelországhoz fűzi és arról a jóviszonyról, ami Jugoszláviához és Albániához kapcsolja az olasz birodalmat. Ami Franciaországot illeti, Olaszország még az elmúlt év szeptemberében a francia kormány elé terjesztette azokat a problémákat, amelyek a két országot a jelen pillanatban elválasztják. Rátért ezután a spanyol-olasz viszony ismertetésére és annak a reményének adott kifejezést, hogy a spanyol polgárháború rövidesen befejeződik.

— Európában — mondotta az uralkodó — a jelen pillanatban nincsenek nyugodt idők és talán nem is várhatunk nyugodt időket. Ez a bizonytalanság amiatt van, hogy a népek természetes ellenállása megmozdult a világháború utáni békeszerződések szelleme ellen. Éppen az ilyen nehéz idők juttatják kifejezésre a népek kiválóságait és egyéni jótulajdonosságait. Semmi kétségem sincs az olasz jövő iránt. Olaszország nem akar háborút, de az öntudatos olasz nép nem fél a háborútól. Boldogan várom a bekövetkezőket. Victor Emanuel beszédét lelkes tapsal és éljenzéssel fogadta a Kamara és a Szenátus.

A németellenes bekerítési tervet Anglia mindenképpen megakarja valósítani

Szorgos tanácskozások London és Párizs között. — Katonai intézkedéseket irnak elő a tervezett szövetekezésben

Londonból jelentik: A memeli kérdés tekintetében az Anglia és Franciaország között folyó tanácskozások még nem jutottak dülőre. A lapok szerint ebben az ügyben Anglia és Franciaország semmiféle lépést sem szándékszik tenni. A Németország bekerítésére vonatkozó terveket illetően eddig csak Moszkva beleegyezése bizonyos. Lengyelország álláspontja még nem ismeretes.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph értesülése szerint szerdán Chamberlain és Bonnet hosszasan tanácskoztak. A tanácskozás közben Bonnet telefonon beszélt Daladierrel. Ugy tudják, hogy a négyhatalmi nyilatkozat előtt az illető államokat értekezletre hívják

össze. Ezen az értekezleten kidolgozzák a katonai jellegű intézkedések előírásait. Azok az államok, amelyek megjelennek az értekezleten, már megjelenésükkel kötelezik magukat, hogy szükség esetén katonai segítséget nyújtanak egymásnak.

Londonból jelentik: Ugyancsak a Daily Telegraph írja, hogy Franciaországban nagyszámú tartalékos korosztály behívásával fel-emelték a francia hadsereg létszámát.

Párizsból jelentik: A jobboldali Petit Journal azt írja, hogy nem szabad szem elől téveszteni, hogy a szovjetnek egyedüli célja újra életrekelteni az angol-francia-orosz szövetséget. Stalin háborúba akarja sodorni Európát és a

csataterék romjain szándékszik világorradalmat szítani. A Journal figyelmezteti a francia kormányt, hogy Franciaországnak alaposan meg kell gondolni, milyen mértékben veszi igénybe Moszkva segítségét az európai politika kialakításában. A lap nagy hibának tartja Angliának azt a törekvését, hogy Moszkvát újra be akarja kapcsolni Európa ügyébe.

Viszont a baloldali lapok az Oeuvrétől és a Populáirtól egészen a kommunista L'Humanitéig lelkesen helyeslik Angliának ezt a törekvését.

A középpártiak felfogása az, hogy a szovjettel való szövetekezés elriasztólag fog hatni s az angol bekerítési terv erőltetése végeredményben nem vezet másra, mint a Berlin-Róma-tengely további megszilárdítására.

Gafencu külügyminiszter májusban Ankarába utazik

Istanbulból jelentik: Törökország külügyminisztere bucurești tartózkodása alatt Gafencu külügyminiszter meghívta, hogy látogasson el Ankarába. Ugy tudják, hogy Gafencu elfogadta a meghívást és májusban Ankarába érkezik.

A belga jegybank aranykészletét Londonba szállítják

Londonból jelentik: Beavatott körök szerint a belga jegybank egész aranykészletét Londonba szállítják. Szerdán a belga légi társaságnak az egyik repülőgépe érkezett Londonba ötmillió font értékű arannyal.

Titulescu monacoi állampolgárságért folyamodott

Párizsból jelentik: Egyes hírek szerint Titulescu, Románia egykori külügyminisztere, Monacóban akart letelepedni és kérte, hogy adják meg számára a monacoi állampolgárságot. Kérvényét elutasították.

Nagy diplomáciai forgalom a lengyel külügyminiszternél

Varsóból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter szerdán kihallgatáson fogadta előbb az angol nagykövetet, majd Magyarország varsói követét. A helyettes lengyel külügyminiszter a francia nagykövetet, a német nagykövetet és Hollandia követét fogadta kihallgatáson.

Debrecenben földrengést észleltek

Debrecenből jelentik: Csütörtökön hajnalban Debrecen egész területén négy-öt másodperces földrengést észleltek. A lakásokban megmozdultak a bútorok és a falakon megingottak a képek. Néhány helyen a kémények megrepedtek. A kisebbmértű földrengés szerencsére a nagy ijedségen kívül lényegesebb kárt nem okozott.

Trikál József:

Az ujszellemiség

Fűzve 105 Lei.

Trikál József professzort régóta ismeri a műveit magyar olvasó. Mindenki tudja, hogy nem az életől elvonatkoztatott elméleti problémák foglalkoztatják ezt a világviszonylatban is nagy bölcselőt. Ő benne és együtt él a korral, nem marad a tegnappal, hanem mindig azokkal a kérdésekkel foglalkozik, amelyek a ma vet fel. Ez a könyve is a modern kor aramlatokat veszi a filozófia mikroszkópja alá s teszi a metafizika analízáló lombkijába. Így bontja fel az aramlatokat a legapróékosabb alkotóelemekre s így teszi lehetővé az olvasó számára, hogy minden aramlatot valódi értéke szerint becsülhesen.